

Forfatter: Lange, Julius Henrik

Titel: BREV TIL: Brandes, Georg FRA: Lange, Julius Henrik (1862-12-30)

Citation: Lange, Julius Henrik: "BREV TIL: Brandes, Georg FRA: Lange, Julius Henrik (1862-12-30)", i *Julius Lange - breve fra hans ungdom*, Nordiske, s. 105. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002252486-000-shoot-L0022524860000014.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Julius Lange - breve fra hans ungdom

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Iselingen, d. 30. December 1863.

Kjæreste Georg! Vi er nok kommet adskilligt bort fra hinanden i den sidste Tid. Det er jo en Gang for alle blevet saaledes, at jeg ikke kan være personlig meddelende overfor Dig paa samme Maade og i samme Omfang som før; ja endogsaa hele det bedste Distrikt i mig er jo paa en vis Maade aflukket for Dig. Jeg overvurderer nu ikke det «grusomme Tab», som Du derved maa have lidt, men jeg kan dog ikke forestille mig andet end at Du derved maa føle et vist Tab; thi hvad havde ellers vort stærke Venskab at betyde. Imidlertid, skjønt jeg ikke kan dele med Dig paa samme Maade som før og skjønt jeg alligevel altid beholder det Bedste for mig selv, føler jeg dog, at jeg skylder Dig Noget af min Lykke, saa Meget af den, som jeg kan afvinde for en Tredie. Vi have altfor længe og altfor godt været indbyrdes Medinteressenter, til at jeg saaledes uden videre kunde trække mit bedste Gods ud af Forretningen uden at betale Dig den skyldige Afgift.

Jeg kunde jo som den Ældre og Visere give Dig Formaninger og Raad. Imidlertid vilde de være lidet s. 106 gavnlige, eftersom jeg egentlig kun kunde formane Dig til at opleve Noget, at blive Noget, at Noget skulde begive sig for Dig, og en saadan Formaning vilde jo i Grunden være en *contradictio in adjecto*. Jeg kunde ikke heller opfordre Dig til at blive forelsket, selv om jeg vilde være saa smagløs at berøre dette Gebet; som Opfordring vilde det være Nonsens. Jeg vil ikke engang fornye den Opfordring — om Du vil kalde det saa — som jeg gjorde Dig den sidste Aften, vi var sammen paa Møen, ikke fordi jeg troer, at den var fejl gjort, eller fordi jeg nogensinde har opgivet Haabet om, at Du alligevel vil havne der, hvor vi alle skal havne; men fordi jeg tror, at Tiden ikke er kommen; det er i alt Fald Noget, som jeg ingen Mening kan have om, og som jeg maa overgive til højere Magter. Det Eneste, som jeg til syvende og sidst kunde haabe paa — jeg vil nødtigt sige opfordre Dig til, fordi det lugter af Pedanteri — er, at Du vil huske, hvor Du er. «Hvor jeg er?» vil Du svare. «Jeg er i Laxegade Nr. 8.» — Nej, saa smaat mente jeg det heller ikke, skjønt det Hele, om Du vil, gaar ud paa noget temmelig Jordisk og Prosaisk. Husk paa, i hvilket Land Du er og med hvilket Folk Du har at gjøre. Husk paa, at det ikke alene gjælder om Vittighed, men om al Tale og al Virken, at der vel hører En til, som siger og handler, men en Anden, om det saa kun er én, som forstaar. Du maa ikke betragte mig som en Skolemester; Du véd, at jeg er meget bange derfor og at s. 107 det i Grunden er min Natur imod; og Du véd, at jeg altid af et godt Hjærte har set i Dig større aandelige Kræfter end jeg har set i mig selv eller i nogen anden af mine nærmeste Jævnaldrende. Men alligevel har Du staaet og staar endnu, som mig synes, i Grunden længst tilbage af os Alle i det, som det i menneskelig Forstand mest kommer an paa, med al din større Dygtighed og din renere og stærkere Vilje. Du maa erkjende den Samfundsdrift, der er i Dig, og ikke mindre i Dig end i nogen Anden. Jeg beder Dig ikke om at have en Drift, thi hvis Du ikke havde den, vilde jeg kunne bede Dig forgjæves i tusind Aar, og naar Du har den, er al Beden overflødig; men jeg beder Dig om at vedkjende Dig den og ære den paa sin rette Plads, som er inderst inde i Dig. Jeg kjender den hos Dig, og enfin er det dog den, som har knyttet os to sammen; men jeg kjender den ogsaa bedre end Du selv kjender den. Tro nu ikke, at jeg vil paatvinge Dig Noget, som hører mig og ikke Dig til; tiltro mig ikke det Formastelige at ville overskue dine Baner, som i alle Maader kan være lige saa gode som mine; jeg har lært at elske og at bøje mig for en Andens Natur, og haaber, at jeg skal lære det mere og mere. Jo mere man lærer et Menneske at kjende, desmere lærer man, at ingen Forskjel i Verden er saa dyb som den mellem Menneske og Menneske indbyrdes, og at den Ene ikke kan paatage sig eller usurpere eller bilde sig ind at have usurperet nogen egentlig Indflydelse paa den Anden — undtagen s. 108i alt Fald i visse Forhold. Men, som sagt, husk hvor Du er! Det er den endelige og praktiske Side af Sagen, og den vil jeg mest holde mig til, for den anden nærer jeg en vis $\sigma\epsilon\beta\alpha\varsigma$ (hedder det ikke saa?). *) De Tider, som vi have, er for Resten gunstige nok til at minde derom; og i lige Maade ønsker jeg Dig af Hjertet til Lykke med snart at være din egen Mand med Hensyn paa dine Studeringer. Du maa nu ikke tro, jeg er saa barnagtig, at jeg skulde ønske, Du kastede alle de tyske Bøger — og allermindst dem, som tilhører det kongelige Bibliothek — paa Ilden; jeg forstaar ret vel, at Rom ikke blev bygget paa én Dag; jeg skal nemlig sige Dig, hvis Du har glemt det, at jeg har selv været i Rom. — Der er et dunkelt Ord af Dig i min Erindring. I det første Brev, som Du skrev til mig efter Faders Død, sagde Du, at jeg jo, som en Troende, maatte kunne bære det. Var det rent Mundsvejr?

Se, det er nu det vigtigste af, hvad jeg har tænkt paa om Dig henad Nytaar. Tag det in bonam partem ..... Jeg ser, at den brave, altopofrende Monrad, der ligesom en duelig Enepige «er villig til Alt», ogsaa er villig til at lave et Ministerium, efterat det forrige, som han ogsaa havde lavet, er røget af. Glædeligt Nytaar nok engang.

I Kastellet følte Lange sig just ikke synderligt vel og han medbragte stadigt pudsige Historier om Underofficerernes s. 109 Undervisning. En havde f. Ex. forklaret Forskjellen mellem Theori og Praxis paa denne Maade: «Theori er Ord og Ordlyd, Praxis er Legemet og dets Dele». Fra dette hans nye Opholdssted er de følgende Smaabreve skrevne:

Kjære Ven! Da Du i paakommende og ikke paakommende Tilfælde ikke plejer at lade det komme an paa en Tjeneste mere eller mindre, saa gaa, hvis Du kan, i Formiddag inden 2 op i Livsforsikringsanstalten og forhør Dig for mig, hvorledes man bærer sig ad med at faa sit Liv forsikret, om man skal henvende sig til en Læge, og da hvilken, hvor mange Procent man har at betale, naar man lige skal i Krig og hvad der ellers maatte være at iagttage. Paa Grund af Krigsministeriets eller Majorens Vrøvl er vi i Formiddag alle 150 arresterede i

Lange, Julius Henrik, *Julius Lange - breve fra hans ungdom*,

Kastellet uden at have nogen Verdens Ting at bestille, ellers havde jeg sikkert ikke gjort Dig den megen Ulejlighed. — Paa muligt Spørgsmaal om hvor stor en Sum Forsikringen gjælder, kan Du svare 245 Rd. Mit Navn kjender Du, min Stilling ligesaa; hvad Alderen angaar, er jeg født 19de Juni 1838.

Ret betegnende er Lidenheden af den Sum, Forsikringen skulle gjælde.

Den stærke Lykkefølelse, som paa dette Tidspunkt fyldte den unge Officersaspirant, kunde undertiden give hans Væsen et næsten udfordrende Præg. Svimmel s. 110af Lykke, som han var, forundrede han af og til Fremmede ved den Maade, paa hvilken han kort affærdigede dem. Naturligvis blandede der sig i Glæden over hvad han havde vundet en stærk Vemod ved Tanken om, at han om kort Tid skulde forlade Kjøbenhavn uden sikkert at kunne bygge paa et Gjensyn. Det her følgende Brev gjengiver hans Stemning.